

**ДО
МИНИСТЪРА НА
ПРАВОСЪДИЕТО**

УВАЖАЕМИ Г-Н МИНИСТЪР,

Известно е, че прокурорите са подчинени на главния прокурор и в много случаи тяхната йерархична зависимост доминира над свободата на волята им да упражняват правомощията си по вътрешно убеждение. Това обяснява защо, въпреки обществените очаквания, никой от тях не реагира срещу Иван Гешев, извършил груби нарушения на закона и европейските стандарти в областта на наказателния процес. С недопустимите си публични изяви и действия след встъпването си в длъжност той урони престижа на съдебната власт и Президента, но прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет /ВСС/ зае пасивна позиция. Това поставя въпроса дали нейните членове само привидно са на нивото на изискванията за висок професионализъм и нравствени качества /чл. 130, ал. 2 КРБ/.

Същевременно, основанията за търсене на отговорност от Ив. Гешев са видими не само за юристите. Налице са данни за престъпления, незачитане и нарушаване презумпцията за невинност, уронване престижа на съдебната власт и др., във връзка с които: Българският Хелзински комитет внесе декларация № 25 до Инспектората към ВСС /21.07.2020г./; Съюзът на съдиите направи публично поименно обръщение към членовете на ВСС /м. 02. 2020 г. и 30.09.2020г./; Висшият адвокатски съвет прие и оповести декларация; Управителният съвет /УС/ на Фондация „Български адвокати за правата на човека“ /10.07.2020г./ и Съветите на адвокатски колегии в страната /Пловдив, Благоевград, Хасково, Смолян/ изпратиха декларации и становища.

Съществен е и фактът, че месеци наред, включително и сега, протестиращи българи в страната и чужбина искат оставката на Ив. Гешев, което е безпрецедентно в демократичното ни съвремие. Бездействието на

прокурорите в цялата страна, които могат да разследват престъпно поведение на главния прокурор /реш. № 11/23.07.2020 г. на КС на РБ/, е основанието да се обърна към Вас, г-н министър.

Вие сте представител на политическата власт, не зависите от главния прокурор и можете да предложите на ВСС да възбуди дисциплинарно производство срещу него, на основание публично известните факти, които във всяка правова държава са достатъчни за освобождаването му от длъжност:

I. Разгласяване на данни от досъдебни производства:

1. На 28.01.2020 г. по разпореждане на Ив. Гешев бяха публикувани извадка от постановление и звукозаписи, придобити чрез специални разузнавателни средства /СРС/, на разговор между Президента и командващия ВВС ген. Ц. Стойков¹.

2. На 14.07.2020 г., по разпореждане на Ив. Гешев прокуратурата оповести данни, придобити чрез СРС по отношение на други лица /Огнян Стефанов - журналист и Александър Паунов - депутат/, разговаряли с обвиняемия Васил Божков². Разпространяването на записите, посочени в т. 2 беше предшествано от изявление на говорителя на главния прокурор Милева: „Ще станете свидетели как обвиняеми си партнират с журналисти, политици ...“.

С тези действия е нарушен чл. 32 от Закона за специалните разузнавателни средства /ЗСРС/, който императивно забранява използването на данни, придобити със СРС за друго, освен за наказателното производство или за опазване на националната сигурност. Потъпкан е и чл. 33 ЗСРС: лицата, на които са станали известни факти и сведения за СРС, както и събраните данни, са длъжни да не ги разгласяват /чл. 33 ЗСРС/. В публикациите наблюдаващите прокурори и главният прокурор са огласили събрани чрез СРС данни, което е не само закононарушение, а престъпление.

Публикациите, предизвикали широк отзвук в страната и чужбина, не са свързани със законните цели на СРС, а са насочени към политическо компрометиране на Президента и на гражданските протести срещу правителството на Бойко Борисов и срещу самия главен прокурор.

¹ Приложение № 1 /с. 12-23/

² Приложение № 2 /с. 24-28/

Опитът публикуването на данните от СРС да се оправдае с чл. 198, ал.1 НПК не намира опора в закона и теорията. Правото на прокурора да разреши разгласяване на материалите от разследване не се отнася до данните, събрани със СРС, защото те се подчиняват на особен режим:

Първо, ЗСРС е специален спрямо НПК по отношение на СРС, ефектът е известен като *lex specialis derogat lex generalis*, а забраните в чл. 32 и чл. 33 ЗСРС изключват разгласяването, респ. ограничават приложното поле на чл. 198 НПК. Гаранция за спазването им е съставът на чл. 145а НК, предвиждащ наказание лишаване от свобода до пет години за всеки наказателноотговорен субект! Налице е и съдебна практика - влязло в сила реш. № 149/31.07.2015 г. по в.н.о.х.д. № 389/2014 г. на Апелативен съд гр. Варна, по което виновният, също длъжностно лице, заемащо отговорно положение и с достъп по служба до информация от СРС, е осъден за разгласяването ѝ! Изложеното е основание за извод, че от обективна и субективна страна Ив. Гешев е извършил престъпление, но възниква въпросът защо срещу него не е започнал наказателен процес? Може ли в една правова държава да не действа принципът, че всички граждани са равни пред закона /чл. 6 КРБ/?!

Очевидно, че със знанието и по разпореждане на главния прокурор са разгласени сведения, което е забранено със закон /чл. 360 НК/.

Известно е, че ограничения в приложното поле на принципа на публичност са въведени дори за съдебното заседание /чл. 263 НПК/³, затова деянията, посочени в т. 1 и 2 са противоправни, уронват престижа на съдебната власт и са извършени от висшия ръководител на прокуратурата, която по силата на Конституцията упражнява надзор за законност /чл. 127/. Чрез тях Ив. Гешев посегна на авторитета на държавния глава без произнасяне на съд и България беше злепоставена пред света.

Вярно е, че „...Магистратът е свободен да изразява лично мнение в средствата за масова информация, но не по въпроси, за които има изрична

³ Становище № 9 (2014) на Консултативния съвет на Европейските прокурори към Комитета на министрите на Съвета на Европа относно европейски норми и принципи, т. 24: „Прокурорите трябва да отказват да използват доказателства, за които е основателно да се смята, че са били получени чрез използване на незаконни методи, и по-специално когато те представляват грубо нарушение на правата на човека. Те трябва да се стремят да гарантират, че на лицата, отговорни за използването на такива методи или за други нарушения на закона, са наложени подходящите санкции“.

законова забрана...“, предвижда и т. 1.4 от Кодекса за етично поведение на българските магистрати /КЕПБМ/.

Второ, етичните правила забраняват публичните изявления или коментари, чрез които се създава впечатление за пристрастност и предубеденост /т. 2.3 КЕПБМ/, което Ив. Гешев знае, но не спазва. С изявленията и действията си той многократно наруши презумпцията за невиновност /чл. 6 § 2 ЕКПЧ, чл. 31, ал. 3 КРБ, чл. 16 НПК/, по недопустим начин се възползва от поста си и чрез широко медийно отразяване на конкретни случаи внушаваше на обществеността виновност на множество лица по неприключили наказателни дела⁴. Известно е, че това поведение е основание за поредица осъдителни решения срещу РБ във връзка с нарушение на чл. 6 § 2 ЕКЗПЧ⁵.

Презумпцията за невиновност е елемент на справедливия наказателен процес и е самостоятелно право, с което Ив. Гешев не се съобразява. То се нарушава винаги, когато с публично изявление на магистрати или други представители на властта се създава впечатление, че дадено лице е виновно, без това да е доказано от съд. В този смисъл е Директива (ЕС) 2016/343/9 март 2016 г., относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невиновност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство⁶. Тя задължава държавите членки да вземат

⁴ Укоримо е поведението на Гешев преди назначаването му за главен прокурор, когато в качеството на ръководител на Специализираната прокуратура и заместник – главен прокурор прави публични изявления относно задържани лица. По негово разпореждане са разпространени снимки и видеозаписи на извършвани процесуални действия.

⁵ Решение от 1 юли 2010 г. по жалба № 32130/03 - Петьо Петков срещу България; Решение от 21 февруари 2019 г. по жалба № 6123/11-Лолов и други срещу България; Решение от 31 януари 2019 г. по жалба № 26966/10 -Масларова срещу България; Решение от 9 юни 2016 г. по жалба № 39651/11 - Попови срещу България; Решение от 31 март 2016 г. по жалба № 30336/10 - Алексей Петров срещу България; Решение от 31 март 2016 г. по жалба № 45773/10 - Петров и Иванова срещу България; Решение от 31 май 2016 г. по жалба № 55388/10 - Стоянов и други срещу България; Решение от 12 ноември 2015 г. по жалба № 58500/10 Славов и други срещу България; Решение от 27 януари 2015 г. по жалба № 37124/10 -Тони Костадинов срещу България; Решение от 15 октомври 2013 г. по жалба № 34529/10 Гуцанови срещу България; Решение от 1 юли 2010 г. по жалба № 32130/03- Петьо Петков срещу България.

⁶ Правото на ЕС приема, че нарушение на презумпцията за невиновност е „в публични изявления на публични органи, заподозреният или обвиняемият бъде представен като виновен, докато вината му не бъде установена в съответствие със закона и такива изявления не следва да създават впечатление, че това лице е виновно“. Въведено е съдържанието на понятието „публични изявления на публични органи“ - „всяко изявление, чието съдържание може да бъде отнесено към дадено престъпление и което изявление е направено от орган, ангажиран в наказателното производство по въпросното престъпление или, като например съдебните органи, полицията и други правоприлагащи органи, или от друг публичен орган, като например министри или други публични длъжностни лица, като се подразбира, че това не засяга националното законодателство относно имунитета.“

мерки да гарантират правата на гражданите и спазването на конкретните аспекти на презумпцията за невиновност. Националното ни законодателство съответства на Директивата, но главният прокурор го нарушава. С изявленията си той засяга по същество и определени политически процеси в противоречие с принципа за независимост в КРБ, НПК и Закона за съдебна власт /ЗСВ/.

Действията и бездействията на главния прокурор са в разрез със задължението му да защитава независимостта, безпристрастността и професионалната репутация на институцията, която представлява. Неговите изявления и тези на говорителя на Прокуратурата надхвърлят пределите на обикновеното съобщаване и чрез тях се цели да се създаде обществена нагласа за виновно противоправно поведение дори на лица, които нямат качеството на обвиняем. Контактите с медиите поставят под съмнение правната компетентност и деполитизацията на главния прокурор и Прокуратурата като цяло.

3. На 19.06.2020 г. по разпореждане на Ив. Гешев прокуратурата публикува само част от комуникации /чат/ при недопустим подбор на съобщения, съдържащи се в мобилни устройства, иззети от процесуално ангажирани лица /Пламен Бобоков - бизнесмен, Пламен Узунов - секретар в Президентството и др.⁷. Подборът и/или подреждането на данни от комуникация /чат/ и публикуването на извадки от тях не е свързано с разкриване на обективната истина. Целта отново е да се внуши на обществото, че определени обстоятелства са възникнали така, както главният прокурор или други заинтересовани лица искат. Подобно умишлено „подреждане” не е само груба проява на недопустим обвинителен уклон. То е елемент на престъплението по чл. 287а, т. 3 НК, противоречи на изискванията за обективност, всестранност и пълнота на наказателнопроцесуалното изследване и е несъвместимо със статута на Ив. Гешев. Това е така и защото разгласяването на данни от разследването е незаконосъобразно. Конституцията и НПК предвиждат публично протичане единствено на съдебното заседание /чл.121 КРБ, чл. 20 НПК/, с изключение на случаите по чл. 263 НПК.

В доктрината е безспорно, че досъдебното производство е закрыта фаза и установените в нейния ход обстоятелства са следствена тайна, охранявани

⁷Приложение № 3 /с. 29-39/

също с наказателноправна норма /чл. 360 НК/. Така се гарантира успешното разследване при опит за противодействие срещу разкриване на обективната истина и че в началото на процеса няма да се допусне неоснователно засягане репутацията на участващи в него лица като се обявяват публично имената им⁸.

4. На 09.07.2020 г. по разпореждане на Ив. Гешев служители към Бюрото по защита към него нахлуха в сградата на Президентството във връзка с претърсвания и изземвания в кабинети на секретаря по правните въпроси и съветника на президента по сигурността, с което беше нарушен принципът на пропорционалност⁹.

Първо, акцията, окачествена като „щурм“ /„Капитал“, 09.07.2020г./ беше извършена с ненужна показност от многобройни служители на МВР и Бюрото за защита, наричано „паравоенно формирование“ /Fakti.bg от 14.06.2021 г./¹⁰ и „преторианска орда на Гешев“ /„Капитал“, 09.07.2020г./¹¹, с което се урони престижа на президентската институция.

Второ, за протичащите действия е публикувана информация на страницата на ПРБ¹², разпространена е от всички централни медии, национални¹³ и чуждестранни онлайн издания.

Трето, служителите са задържани публично по реда на МВР, а в следствие съдът определи тяхното задържане като незаконосъобразно. Това постави прокуратурата в унизителна политическа обвързаност и урони престижа и авторитета ѝ на независим съдебен орган.

Четвърто, не е известен нито един сходен случай в държава – членка на

⁸ Павлов Ст. Наказателен процес на Народна Република България. С., 1979, с. 464.

⁹ В Договора за ЕС (чл. 5, пар. 4) е залегнал принципът на пропорционалност. Правилното му приложение налага въвежданите законодателни мерки да не надхвърлят границите на необходимото за постигане на законно преследваните цели и когато има възможност за избор между няколко подходящи, трябва да се приложи тази, която създава най-малко ограничение, а поражданите чрез нея неудобства да оправдават и да са съразмерни с целите им.

¹⁰ Дечев, Е. Интервю пред Fakti.bg от 14.06.2021 г., достъпно на: <https://fakti.bg/mnenia/587891-sadia-emil-dechev-pred-fakti-za-ivan-geshev-predsrochnoto-mu-otstranavane-i-priziva-na-sauza-na-sadiite>

¹¹ Червенкова, Р., Босев, Р. Прокурорският щурм в президентството тества промяна на конституционния ред, Капитал, 09 юли 2020 г., достъпна на: https://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2020/07/09/4088176_rumen_radev_popita_za_peekski_i_dogan_a_prokuraturata/

¹² Приложение № 4 /с. 40-108, вж т. 1, с 42 – 43/

¹³ Прокурори влязоха в президентството, задържан е секретар на Радев. Дневник, 09 септември 2020 г., достъпна на: https://www.dnevnik.bg/bulgaria/2020/07/09/4088869_prokurori_vliazoha_v_prezidentsvoto/; Никодимов, И. Акция на „Дондуков 2“: Обиски на прокуратурата, арест за президентски секретар и съветник, bntnews.bg, 09 юли 2020 г., достъпна на: <https://bntnews.bg/news/akciya-na-dondukov-2-obiski-na-prokuraturata-arest-za-prezidentski-sekretar-i-savetnik-obzor-1064365news.html>

ЕС. Разпоредената от Гешев акция е безпрецедентна и дискредитира пред обществото и света държавността в лицето на нейните институции. Международните медии /Ройтерс, Блумбърг, Политико, Дойче Веле, Евронюз, и др./ определиха действията на прокуратурата като „показано нахлуване“¹⁴, „атака срещу държавния глава...набези“¹⁵ и повод за ескалиране на конфликта между институциите¹⁶: „Гешев нареди на полицията да нахлуе в президентския кабинет и да арестува двама от неговите помощници...мнозина възприеха този ход като опит за присмиване на президента – изявен критик на правителството“ /Евронюз/¹⁷; „Силно въоръжена полиция нахлу в офисите на българския президент“ /Дойче Веле/¹⁸; „...като отмъщение съдебната система на главния прокурор Гешев нахлу в президентството и арестува двама помощници на Радев.“ /Политико/.¹⁹ Скандирания на гражданите „Гешев е позор!“ и „Вън с мафията!“ са представени като естествена реакция срещу него и политическите му пристрастия.

Всички тези действия са непремерени, надхвърлят границите на необходимото за постигане на законно преследвани цели и не ги оправдават.

II. Ив. Гешев неслучайно два пъти отказа да се яви в Европейския парламент пред Мониторинговата група за демокрация, основни права и върховенство на закона. Той нарушава принципа за независимост, демонстрира незачитане на разделението на властите, което е проява на политическа ангажираност. В интервю за БНТ от 23.07.2019 г. обяви, че не подкрепя принципа за разделение на властите на законодателна, изпълнителна и съдебна /чл. 8 КРБ/ и определи отстояващите това конституционно начало за „десни екстремисти“, посочвайки Иво Прокопиев /бизнесмен/ и Христо Иванов /политик/. В качеството си на магистрат и по силата на чл. 156 ЗСВ,

¹⁴ Prosecutor raids on Bulgarian president's offices draw public anger, In: Reuters, 2020, [cited 09 July 2020]. Available from: <https://www.reuters.com/article/us-bulgaria-protests-justice-idUSKBN24A2ZR>

¹⁵ Пак там.

¹⁶ Raids Worsen Bulgarian President's Spat With Prosecutor, In: Bloomberg, 2020, [cited 09 July 2020]. Available from: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-07-09/bulgarian-police-raid-president-radev-s-offices/>

¹⁷ Bulgaria's anti-government protests keep pressure on PM Boyko Borisov, In: Euronews, 2020, [cited 15 July 2020]. Available from: <https://www.euronews.com/2020/07/14/bulgaria-s-anti-government-protests-keep-pressure-on-pm-boyko-borissov>

¹⁸ Raids on Bulgaria's President Rumen Radev's office draw large protests, In: DW, 2020, [cited 10 July 2020]. Available from: <https://www.dw.com/en/bulgaria-radev-raids-protests/a-54120080/>

¹⁹ Oliver, C. How Bulgaria became the EU's mafia state, In: Politico, 2020, [cited 09 Sept. 2020], Available from: <https://www.politico.eu/article/mep-rule-of-law-bulgaria-corruption-crisis/>

Гешев е положил клетва да прилага точно Конституцията и законите на РБ, но поведението и публичните му прояви сочат обратното. Затова изявленията му предизвикаха масова реакция в професионалните и др. среди!

Това поставя остро въпросът в състояние ли е главният прокурор да упражнява надзор за независимостта на прокурорите /чл. 117 КРБ и чл. 10 НПК/ или като противник на разделението на властите съдейства за подчиняването им на политическата власт, като вземат процесуални решения под нейно давление. Очевидно второто е верният отговор, което се подкрепя от неизясняването докрай на нито един публично известен случай, свързан с бившия премиер Б. Борисов /къщата в Барселона, пачките и кюлчетата злато в нощното шкафче, списъкът с магистрати и политици /38/, притежаващи имоти и сметки в чужбина/.

С изявлението си относно принципа за разделение на властите, главният прокурор не само демонстрира непознаване на основни конституционни принципи, но нарушава в качеството си на административен ръководител редица правила от КЕПБМ: „Магистратът на ръководна длъжност е основен гарант при утвърждаване на независимостта на магистратите при вземането на решения ...“ /т.8.6/; „...с действията и поведението си ... магистратът следва да защитава и утвърждава в обществото представата за независимост на съдебната власт, като не се поддава на влияния – преки или косвени, от страна на която и да е друга власт – публична, частна, външна или вътрешна за съдебната система“ /т.1.4/.

В противоречие с това главният прокурор проявява непоследователност при преценката и действията по обществено значими, но неизяснени казуси и дела, свързани с висшия ешелон на властта /„Ало Ваньо“; къщата в Барселона; звукозаписите, в един от които се чува и неговото име; видеозаписът с кюлчетата злато и пачките евро и др./ . В брифинг от 17.06. 2020 г. огласените записи и снимки Гешев нарече „нещо, което е супер абстрактно“; „дребна подробност“; /снимките/ „вероятно са от някой, вероятно не са от някой“; „...това е целенасочена съзнателна стратегия...и за унищожаване на българската прокуратурата“.²⁰ Въпреки широкия

²⁰ Николов, К. Гешев, обяви, че който атакува Борисов, цели унищожаване на прокуратурата, mediapool.bg, 17 юни 2020, достъпна на: <https://www.mediapool.bg/geshev-obyavi-che-koito-atakuva-borisov-tseli-unishtozhavane-na-prokuraturata-news308700.html>